

Synode zet toch aan tot verandering

Peilen naar reacties op verloop en uitkomst van de bisschoppensynode over het gezin

- Sommigen vrezen dat kloof tussen Kerk en mensen breder wordt
- Synode maakte echter wel degelijk openingen
- Tussentijds rapport veranderde houding inzake homorelaties

Erik DE SMET

Hoe wordt in de Kerk in Vlaanderen gereageerd op de voorbije bisschoppensynode over huwelijk en gezin? Jonas Van Audenaerde is de voorzitter van de nationale raad van KSJ-KSA-VKSJ, een jeugdbeweging die zich uitdrukkelijk in de Kerk situeert. In de aanloop naar de synode steunde Van Audenaerde de bisschop van Antwerpen, mgr. Johan Bonny, in diens oproep tot verandering in de kerkelijke leer over huwelijk en seksualiteit. Wat denkt hij na afloop van de synode?

„De opvattingen van de Kerk over homoseksualiteit, nieuw samengestelde gezinnen en voorbehoedmiddelen vinden we volkomen voorbijgestreefd”, zegt hij. „We hoopten dan ook dat de synodevaders heikele thema's zouden durven aan te snijden, zodat de Kerk opnieuw tochtgenoot van jonge mensen kan worden. Helaas wordt blijkbaar ter plaatse getrappeld en dreigt de kloof breder te worden.”

Ondanks de teleurstellende slottekst kijkt theologe Annet Dillen, voorzitter van de Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal, hoopvol uit naar het vervolg, de tweede synode in oktober 2015. „Ik ben blij dat het proces van dialoog wordt voort-

gezet”, zegt ze. „Vooral het verloop van de synode deed hoop rijzen. Er kon vrijuit worden gesproken en het tussentijdse rapport met een synthese van de inbreng van de deelnemers werd gepubliceerd. Leer en pastorale praktijk werden duidelijk minder beschouwd als aparte gebieden. Ik zag ook aanzetten om in de kerkelijke leer een en ander te herdenken. Dat is nieuw.”

Dillen meent dat de resultaten van de enquête die vóór de synode ook in Vlaanderen werd gehouden bij gelovigen en parochies, weerspiegeld wordt in het tussentijdse rapport. Ze heeft de indruk dat dit rapport zowel als de slottekst voor heel wat mensen meer betekent dan de oorspronkelijke begintekst.

Twee thema's overheersten de synode: hertrouwde echtgescheidenen en homoseksuele relaties. „Logisch dat die struikelblokken onder de loep werden genomen”, zegt Dillen. „Ook uit ons onderzoek komen ze naar voren als nijpende problemen. In de praktijk

„Vooral het verloop van de synode deed hoop rijzen”

van de pastoraal in Vlaanderen wordt echter al lang positief omgegaan met beide kwesties. Zoeke naar hoe de Kerk op die vlakken authentiek kan zijn, is zeer belangrijk voor datgene waar het in dit synodale proces echt om ging, namelijk evangelisatie. Maar ook wat betreft geloofscommunicatie in gezinnen resten nog vele uitdagingen.”

De meest besproken paragraaf had betrekking op de plaats van homoseksuelen in de Kerk en

over de vraag hoe respect voor hun geaardheid te rijmen valt met de kerkelijke leer over huwelijk en seksualiteit. In de slottekst werd de paragraaf afgezwakt, wellicht onder druk van behoudsgezinde bisschoppen.

Dominicaan Bernard de Cock doceerde over die kwestie. „Nooit kwam het tot een gesprek tussen de Kerk en de homoweld of 'andersdenkende' theologen en pastores”, zegt hij. „Er volgden slechts Vaticaanse veroordelingen en bittere reacties uit homohoek. Dat kwetste en joeg mensen de Kerk uit. Ik pleit er dan ook voor de opening die nu is gemaakt aan te grijpen om eindelijk echt van gedachten te wisselen.”

In de kerkelijke leer, verwoord in de catechismus en in meerdere Vaticaanse documenten, wordt de homoseksuele geaardheid wel erkend, maar beschouwd als 'on-geordend'. Je mag met andere woorden homo zijn, maar geen homoseksuele relatie beleven.

„Er hoeft geen kortsluiting te zijn tussen het christelijke geloof en de homoseksuele beleving”, stelt Bernard de Cock. „Persoonlijk geloof ik zeer in het ideaal dat liefde en seksualiteit dienen samen te gaan. Dat geldt ook voor homoseksuelen. De brief van bisschop Bonny en het tussentijdse rapport wijzigden het klimaat. Ik ben blij dat dit rapport het heeft over 'homoseksuelen verwelkomen'. De synodevaders worstelden echter met die opening. Nadenken over hoe de leer kan evolueren, is echter geen teken van laksheid, maar integendeel van eerbied voor Gods schepping. De Eeuwige werkt niet louter via instituten, Hij werkt evenzeer in het leven van mensen.”

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Oude wonden opnieuw opengereten

„Even de feiten op een rij. Vlak voor Allerheiligen benoemde mgr. Jozef De Kesel, de bisschop van Brugge, een veertigjarige priester tot pastoor in de federatie Middelkerke. Het nieuws wekte meteen beroering. De bewuste priester werd in 2008 immers beticht van aanranding van een zeventienjarige jongen. De rechter achtte de feiten bewezen, maar verleende opschorting van straf. De priester moest zich daarbij aan voorwaarden houden, waaronder psychologische begeleiding en het vermijden van contact met minderjarigen.

Bisschop De Kesel en zijn medewerkers vonden dat de priester een nieuwe kans verdiende. Ze verwezen daarvoor naar de afgelopen jaren waarin de priester door justitie werd gevolgd en naar het feit dat de probatiedienst van de rechtbank geen bezwaar meer had tegen een eventuele benoeming. Mgr. De Kesel legde zijn beslissing ook voor aan de Congregatie voor de Geloofsleer in Rome die haar toestemming gaf. Dat de priester al een tijd occasioneel in de parochie van Middelkerke meewerkte, sterkte zijn overtuiging dat de man weer aan de slag kon. Toen het nieuws van de aanstelling bekend werd en het verleden van de priester in de media uit de doeken werd gedaan, barstte evenwel een storm van protest los. Na overleg met het bisdom kwam de priester tot het besluit dat hij zijn taken in de gegeven omstandigheden niet kon opnemen. Bisschop De Kesel excuseerde zich tegenover de slachtoffers van seksueel misbruik.

Benoeming van omstrede pastoor in Middelkerke dreigde gemeenschap te verdelen

Iedereen die bisschop De Kesel kent, weet dat het nooit zijn bedoeling is geweest de slachtoffers van seksueel misbruik te kwetsen. Integendeel, de afgelopen vijf jaar zette hij zich als geen ander in om slachtoffers te ontmoeten. Hij werkte nauw samen met de diverse werkgroepen voor slachtoffers en ijverde ervoor dat hun klachten zouden worden beluisterd en erkend. We kunnen ons dan ook best voorstellen dat hij in het geval van Middelkerke voor een verscheurende keuze stond. Enerzijds was er de evangelische barmhartigheid die zondaars een nieuwe kans gunt, alsook de beslissing van de rechtbank. Hoe rechtvaardig was hij ten opzichte van zijn priester als hij dat fiat naast zich neerlegde? Anderzijds was er het besef dat een dergelijke benoeming, na alles wat we de afgelopen jaren hebben meegemaakt, voor veel gelovigen niet kan.

Het siert de bisschop en zijn medewerkers dat zij, ondanks het gewetensprobleem dat daaruit voortspoot, de priester een nieuwe kans wilden geven. Toch lijkt het er sterk op dat ze de situatie verkeerd hebben ingeschat. Uiteraard verdient al wie een misstap begaat en berouw toont, een nieuwe kans. De tijd van de schandpaal is voorbij. Maar was er geen andere oplossing? Er zijn in de huidige Kerk zoveel andere taken waarin priesters kunnen worden ingezet, dat velen niet aanvaarden dat zo iemand al na zo'n korte tijd in een parochie wordt aangesteld, waar hij met jongeren in contact komt. Ook al is een dergelijke benoeming wettelijk in orde, het recente verleden van kindermisbruik maakt dat ze de lokale gemeenschap dreigt te verdelen. Een bisschop en zijn medewerkers moeten daar terdege rekening mee houden. Had het bisdom Brugge in het geval van Middelkerke niet meer tijd moeten nemen voor overleg met de plaatselijke geloofsgemeenschap – niet alleen met een paar enkelingen van het parochieteam of het kerkelijke bestuur, maar desnoods ook met de burgerlijke overheid? Iemand een nieuwe kans geven, betekent dat hij daadwerkelijk met een schone lei kan beginnen en dat hij niet in een situatie terecht komt waarin hij al meteen een bron van verdeeldheid is.

De Kerk komt hier hoe dan ook niet goed uit. De wonden van het seksuele misbruik zijn opnieuw opengereten. In hun brochure *Verborgen verdriet. Naar een globale aanpak van seksueel misbruik in de Kerk* uit 2012 beloofden de Belgische bisschoppen aandacht te zullen hebben voor de slachtoffers, en omstrede priesters uit pastorale functies met kinderen en jongeren te weren. Helaas is bij velen nu weer de indruk gewekt dat die beloften en intenties weinig voorstellen. ”

Paus Franciscus in gesprek met een gezin tijdens de voorbije bisschoppensynode. © KNA-Bild